

Zhrnutie k financovaniu a projektom transformácie Hornej Nitry

Spracovali Priatelia Zeme-CEPA, 11.12.2023

Na dotovanie výroby elektriny z domáceho uhlia Slovensko vynakladalo približne 100 miliónov eur ročne. O zastavení podpory a tým aj o ukončení ťažby a spaľovania uhlia v Novákoch rozhodla vláda Petra Pellegriniho v roku 2018. Slovensko tak ušetrí 3-5 % svojich emisií. Na podporu klimaticky orientovaných opatrení s cieľom znížiť emisie slúži viacero fondov EÚ. Podobné regióny ako je hornonitriansky región sa môžu uchádzať o podporu z Fondu na spravodlivú transformáciu. To však nie sú jediné financie, ktoré sa použijú v regióne. Útlm ťažby a spaľovania uhlia na hornej Nitre je ekonomicky najlepšie opatrenie pre ochranu klímy aj podľa analytikov Útvaru hodnoty za peniaze (ÚHP), Inštitút environmentálnej politiky (IEP) a Boston consulting group (BCG) s celkovými benefitmi až 605 miliónov €.¹

1. Ukončené alebo prebiehajúce projekty

- **Podpora rozvoja podnikania (17,7 mil eur)**
Podporených 110 projektov, napr. [ovocinárska farma](#)
- **Nové zdroje tepla (18,9 mil eur)**
Podporené projekty nového zdroja tepla v Bani Cigeľ– kogeneračná jednotka, tepelné čerpadlá a termosolárne systémy, výstavba tepelného napájača Baňa Cigeľ-Prievidza, rekonštrukcia tepelného napájača SCZT Nováky.
- **Podpora zamestnateľnosti (11,7 mil eur)**
- **Poradenská a konzultačná činnosť pre žiadateľov projektov (3,5 mil eur)**
- **Posilnenie koordinácie a administrácie v regióne (0,5 mil eur)**

2. Budúce zámery v rôznom štádiu rozpracovanosti

- Zlepšenie energetickej efektívnosti budov miest a obcí hornej Nitry (9,8 mil eur)
- Podpora komplexného rozvoja stredného odborného vzdelávania (15 mil eur)
- Štátny park Handlová - premena brownfieldov (10,2 mil eur);
viac informácií: [prezentácia](#)
- Podzemný zásobník banskej vody v bani Nováky ako akumulátor zemského tepla a vody

3. Ďalšie potenciálne projekty vedecko výskumných inštitúcií v partnerstvách so samosprávami

- Podpora výskumu, vývoja a inovácií, [výzva](#) bude vyhlásená v 1.štvrtroku 2024
- Zelené strechy, Trnavská univerzita v Trnave,
- Geotermálna energia hornej Nitry, Štátny geologický ústav Dionýza Štúra,
- Regenerácia degradovaných plôch – ESREI

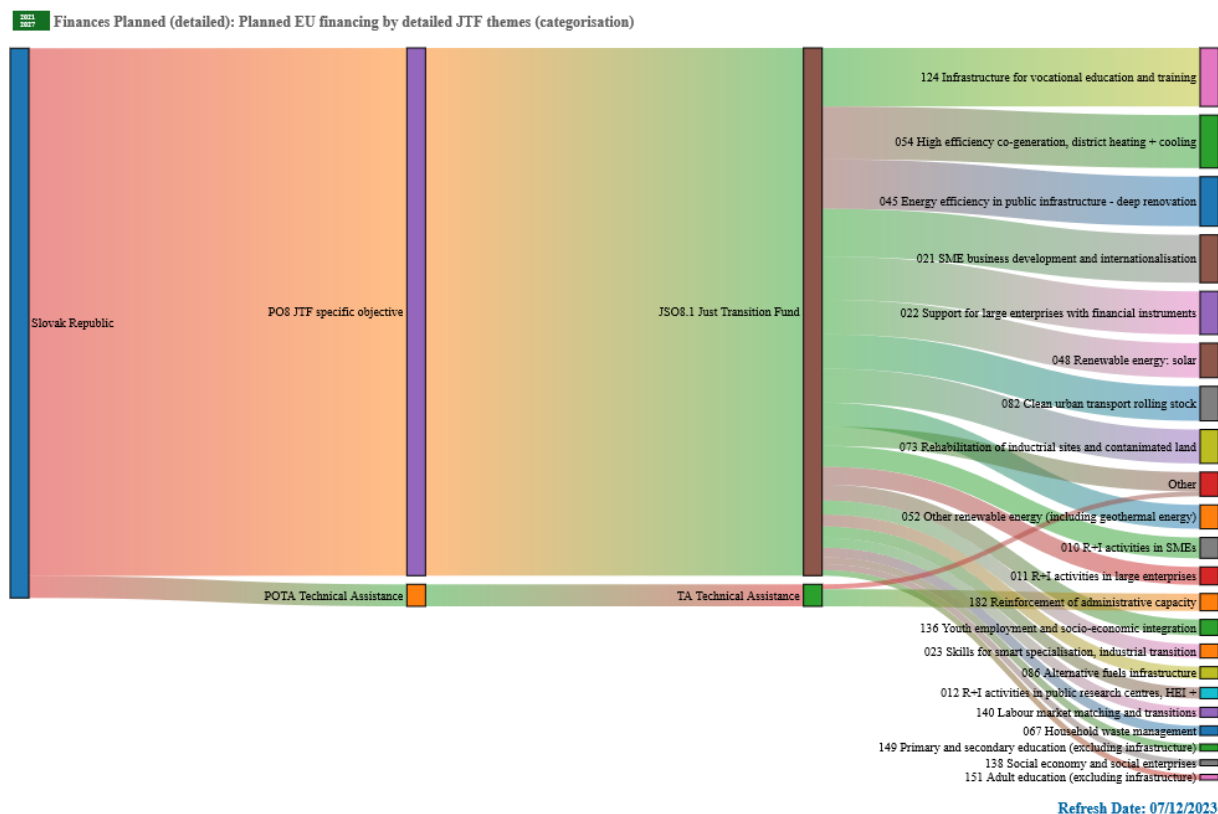
4. Euteens4green program

- Objavujme spolu na čom hornej Nitre záleží, projekt [Brownfieldy a sady](#)

Fond na spravodlivú transformáciu (FST)

Celková alokácia pre Slovensko je 440 miliónov eur a z toho je pre hornú Nitru vyčlenených 226 miliónov eur. Doteraz bolo vyhlásených 5 výziev v celkovej hodnote 206 miliónov € a to nielen pre región hornej Nitry, ale aj pre podporu ďalších regiónov s potenciálom zníženia emisií skleníkových plynov. V tabuľke a prílohách nájdete rozdelenie podľa jednotlivých tém fondu.

Tabuľka: Plánované financovanie EÚ podľa podrobných tém FST



Zdroj: Tyler Data & Insights. 'Open Data Portal for the European Structural Investment Funds - European Commission | Data | European Structural and Investment Funds'. Accessed 8 December 2023. <https://cohesiondata.ec.europa.eu/funds/jtf/21-27>.

Viac informácií: <https://zivotpouhli.sk/> a <https://www.just-transition.info/>

Kontakty: Lenka Ilčíková, Prievidza, ilcikova@priateliazeme.sk
Juraj Melichár, Bratislava, melichar@priateliazeme.sk

Prílohy

Predbežné rozdelenie alokácie FST / horná Nitra

| NÁZOV OPATRENIA / AKTIVITY | ALOKÁCIA - HORNÁ NITRA |
|--|---------------------------|
| 1.1 Podpora podnikania, rozvoj malých a stredných podnikov a tvorba udržateľných pracovných miest | 29 066 792 € |
| Investičná pomoc sociálnym podnikom – Finančný nástroj | 1 426 292 € |
| Podpora vytvárania nových firiem, okrem iného aj prostredníctvom podnikateľských inkubátorov, coworkingových centier, technologických centier a hubov | 1 643 675 € |
| Produktívne investície do MSP vrátane mikropodnikov a začínajúcich podnikov, ktoré vedú k hospodárskej diverzifikácii, modernizácii a rekonverzii / vytváranie nových pracovných miest – Finančný nástroj | 25 996 825 € |
| 1.2 Podpora výskumu, vývoja a inovácií | 21 869 414 € |
| Podpora spolupráce v oblasti VVal medzi podnikmi a vedeckovýskumnými inštitúciami zameraná na nové pokročilé / prelomové technológie a ich transfer do aplikačnej praxe / vytváranie nových a udržanie súčasných pracovných miest s vyššou pridanou hodnotou v oblasti VVal pre zabezpečenie priemyselnej a zelenej transformácie. (verejný sektor) | 2 116 777 € |
| Rozvoj VVal potenciálu v regióne prostredníctvom podpory podnikového výskumu a vývoja s osobitným zameraním na nové trendy v oblasti priemyselnej a zelenej transformácie / vytváranie nových a udržanie súčasných pracovných miest s vyššou pridanou hodnotou v oblasti VVal pre zabezpečenie priemyselnej a zelenej transformácie. (súkromný sektor) | 19 752 637 € |
| 1.3 Podpora pre veľké podniky | 22 136 429 € |
| Produktívne investície do veľkých podnikov | 22 136 429 € |
| 2.1 Podpora čistej energie a obehového hospodárstva | 67 589 882 € |
| Výstavba zariadení na výrobu OZE a zeleného vodíka a ich využívanie v energetických systémoch vrátane diaľkového vykurovania a chladenia, podpora zavádzania inteligentných energetických systémov vrátane uskladňovania OZE (fotovoltaika) | 24 814 298 € |
| Výstavba zariadení na výrobu OZE a zeleného vodíka a ich využívanie v energetických systémoch vrátane diaľkového vykurovania a chladenia, podpora zavádzania inteligentných energetických systémov vrátane uskladňovania OZE (geotermál + vodík) | 2 000 000 € |
| Zavádzanie udržateľných technológií v oblasti obehového hospodárstva vrátane rozvoja nových spracovateľských kapacít | 10 556 693 € |
| Zvýšenie energetickej efektívnosti verejných budov vrátane podpory inteligentných opatrení a inovatívnych riešení – Finančný nástroj | 14 390 690 € |
| Zvýšenie energetickej efektívnosti verejných budov vrátane podpory inteligentných opatrení a inovatívnych riešení - Grant | 15 828 201 € |
| 2.2 Revitalizácia a rekonverzia priemyselných území | 20 976 037 € |
| Zmena účelu a opätovné využitie opustených priemyselných území a obnova pôdy | 15 976 037 € |
| Zmena účelu a opätovné využitie opustených priemyselných území a obnova pôdy (premena území na kultúrne/turistické centrá) | 5 000 000 € |

| | |
|---|----------------------|
| 2.3 Podpora udržateľnej miestnej dopravy | 18 429 500 € |
| Rozvoj a podpora udržateľnej miestnej verejnej dopravy s nulovými emisiami a mikromobility pri uplatňovaní zásad inteligentnej mobility | 14 393 103 € |
| Rozvoj infraštruktúry pre alternatívne palivá vrátane pilotných riešení | 4 036 397 € |
| 3.1 Podpora vzdelávania, odbornej prípravy, zručností a rekvalifikácie | 44 172 038 € |
| Kariérové poradenstvo a súvisiace odborné poradenské služby pre zamestnancov a uchádzačov o zamestnanie, ktorí prišli o zamestnanie v dôsledku transformácie | 5 161 073 € |
| Podpora celoživotného vzdelávania a rekvalifikácie pracovníkov a uchádzačov o zamestnanie s cieľom rozvoja zručností pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie | 9 278 108 € |
| Podpora infraštruktúry a vybavenia na účely formálneho a neformálneho vzdelávania | 20 931 289 € |
| Rozvoj a zvyšovanie kvality odborného vzdelávania a prípravy | 2 511 693 € |
| Sieťovanie, spolupráca a vzdelávacie činnosti medzi akademickým sektorom, výskumnými inštitúciami a podnikmi s dôrazom na praktické vzdelávanie a odbornú prípravu | 1 000 000 € |
| Spolupráca medzi MSP a strednými odbornými školami na podporu praktického vzdelávania študentov a ich prípravy na zamestnanie | 5 289 875 € |
| 3.2 Podpora mladých v procese transformácie | 1 500 000 € |
| Participatívne projekty neformálnych skupín, iniciatív mladých ľudí alebo mládežníckych organizácií | 1 500 000 € |
| CELKOVÝ SÚČET | 225 740 092 € |

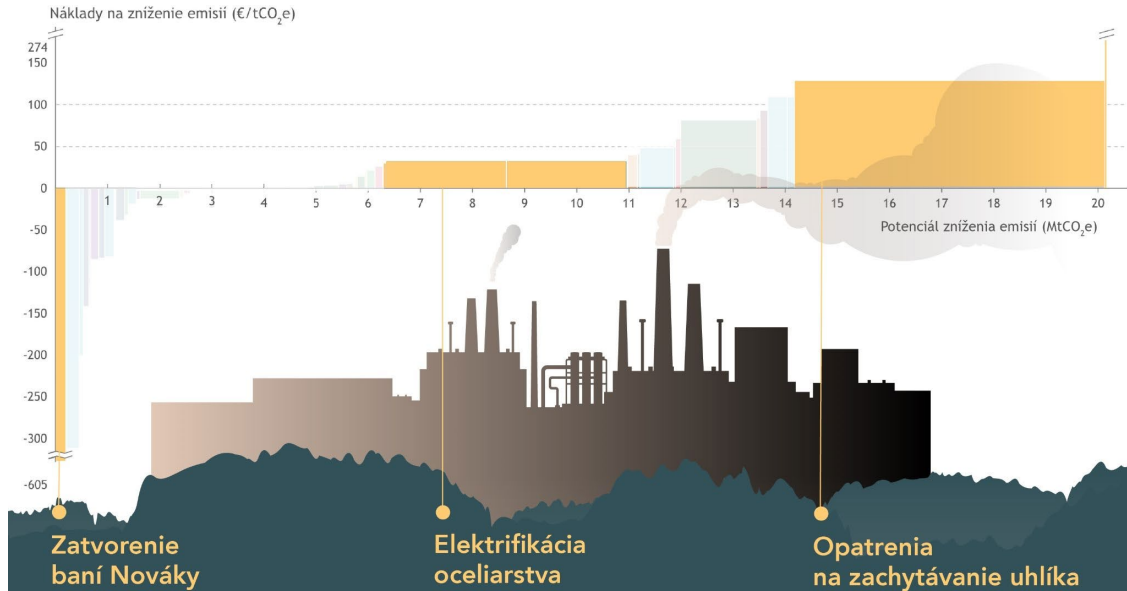
Zdroj: Predbežné alokácie Fondu na spravodlivú transformáciu pre hornú Nitru, zo Zápisu stretnutia MIRRI SR so samosprávou hornej Nitry k implementácii FST, zo dňa 11.1.2023.

Infografiky o dekarbonizácii slovenskej ekonomiky do roku 2030

Ako čo najlacnejšie znížiť emisie

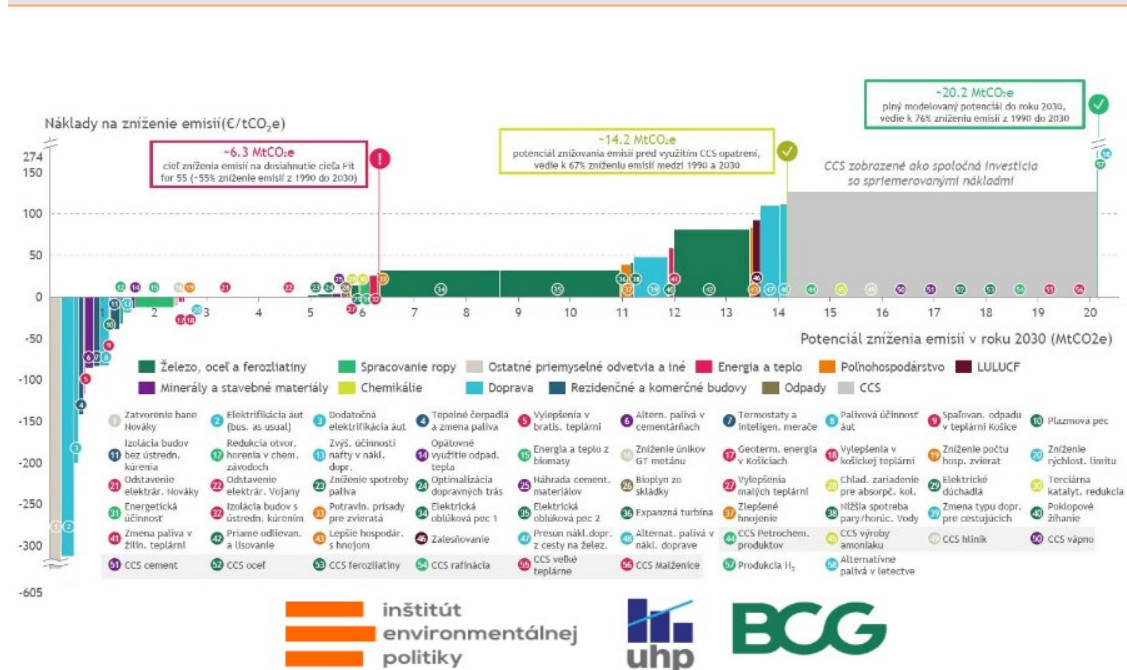


Slovenskú krivku marginálnych nákladov (MAC) na znižovanie emisií tvorí 58 opatrení. Sú zoradené podľa ceny za odbúranie 1 tony CO₂e od najnižšej po najvyššiu.



Ako najlacnejšie dekarbonizovať do 2030

Porovnanie jednotkových nákladov vybraných dekarbonizačných opatrení (v eur/tCO₂e) a potenciálu ich úspor (v MtCO₂e)



Zdroj: Bárány et al. 'Decarbonization of the Slovak economy by 2030'. ÚHP, IEP, BCG.

<https://www.minzp.sk/iep/publikacie/ekonomicke-analyzy/decarbonization-slovak-economy-2030.html>

Funded by



'The RegENERate project has received funding from the LIFE Programme of the European Union.'

Občianske združenie Priatelia Zeme–CEPA ďakuje za finančnú podporu od Európskej únie, Európskej klimateckej nadácie. „Projekt RegENERateLife získal finančné prostriedky z programu LIFE Európskej únie. Obsah tohto podujatia a s ním súvisiace materiály nereprezentujú oficiálne stanovisko donorov.

ⁱ Bárány et al. 'Decarbonization of the Slovak economy by 2030'. ÚHP, IEP, BCG.
<https://www.minzp.sk/iep/publikacie/ekonomicke-analyzy/decarbonization-slovak-economy-2030.html>.